

Kocsis Gergő - Orbán Endre:

Pudingpróba

A Lisszaboni Szerződés révén új jogintézmény jelent meg az EU-s nap alatt. Az uniós polgárok egy újabb jogosultsága, vagyis egy újabb jogosultságunk került bevezetésre, az európai polgári kezdeményezés ([European Citizens' Initiative](#)). A leginkább a hazai népi kezdeményezésekhez hasonlítható eljárásnak kötelező kimenetele nincs, viszont a kezdeményezés témájával foglalkoznia kell az Európai Bizottságnak és azt az Európai Parlament előtt is bemutathatják a kezdeményezők.

Hogy mindezt sikerüljön elérni, legalább hét tagállamban legalább egymillió aláírást kell összegyűjteniük a kezdeményezőknek.

A kezdeményezést szabályozó [rendelet](#) 2012. április elsején lépett hatályba és az [azóta eltelt egy évben](#) a gyakorlatban is kipróbálásra került. Már ez alatt a rövid időszak alatt is számtalan kezdeményezés indult a legkülönbözőbb témákban: népszerűek a környezetvédelmi problémákat feszegető kezdeményezések, van azonban abortuszellenes kezdeményezés, sőt azért is indult már, hogy lakott területen a legmagasabb megengedett sebesség 30 km/h legyen.

Az első év egyik fontos próbatétele az informatikai háttér felállítása volt. Mivel a kezdeményezéseknek ezzel kapcsolatban nehézségei merültek fel, ezért a Bizottság megpróbált az első próbálkozásoknak segítséget nyújtani. Amennyiben nem találtak tárhelyet, igénybe vehették a Bizottság szervereit, valamint a Bizottság segítséget nyújtott a szervezőknek felkészülni az igazolási folyamatra, amelynek során az illetékes tagállami hatóságok megvizsgálják az online gyűjtési rendszer megfelelőségét.

Az események pörgésében két magyar vonatkozású ügy is áll, mindkettő erdélyi magyar iniciativa. Az egyik az RMDSZ-hez kötődik, mely egy nemzetközi összefogás révén igyekszik elérni azt, hogy [az uniós jogrend egészüljön ki egy kisebbségvédelmi fejezettel](#). A másik az Székely Nemzeti Tanácshoz kötődik, mely a [regionális politika újragondolását](#) kezdeményezi szintén kisebbségvédelmi megfontolásból.

A pudingpróba szerepét egy, a vízhez való joggal foglalkozó kezdeményezés tölti be, amelyet már több mint egymillió uniós polgár írt alá. A kezdeményezés célja, hogy az Európai Unió olyan jogszabályt fogadjon el, amely által a vízellátás és a szennyvízelvezetés mindenki számára elérhető közszolgáltatássá válhat. „A víz közjó és nem árucikk” – vélik a [Right2Water](#) képviselői.

A Bizottság honlapja szerint a vízhez való joggal kapcsolatban a következőket szeretné elérni a kezdeményezés: 1. Az EU intézményei és a Tagállamok kötelesek legyenek minden lakosnak a vízhez és szennyvízhálózatához való hozzáférési jogát biztosítani. 2. A vízkészlet és a vízkészlet kezelése ne legyen “belső piaci szabályozás”-nak alávetve és a vízszolgáltatása ne legyen liberalizáció tárgya. 3. Az EU növelje

erőfeszítéseit annak érdekében, hogy a vízhez és szennyvízhálózatához univerzális hozzáférhetőséget érjen el.

Ha egy kezdeményezés megfelel a feltételeknek, akkor az aláírások hitelesítését követően az Európai Bizottságnak három hónapon belül kell megvizsgálnia, hogy az adott kérdésben milyen lépéseket kíván tenni, ennek érdekében pedig tárgyalásokat folytat a kezdeményezővel.

Hogy a jogintézmény milyen eredményeket tud kiváltani vélhetően nem mondható meg az első próba alapján, hiszen az majd esetfüggő lehet. Egy járulékos hatása azonban biztosan van, mely legalább annyira fontos, mint maga az egyedi ügy. Nem pusztán egymillió uniós *polgárt* hoz mozgásba a jogintézmény, hanem egyben párhuzamosan képes több európai *nép* társadalmi diskurzusát tematizálni. Hogy mindez mennyire fog hozzájárulni a szociológiai democráciadeficit csökkenéséhez, azaz a túl homályos és túl távoli EU-kép finomodásához, az még a jövő kérdése, mindenesetre egy újabb olyan jogintézménnyel állunk szemben, melynek révén az EU egyre inkább olyan, mintha egy állam lenne.